

Herbert – so različni narodi z različnimi kulturami/načinom življenja. Humaniteta = vezni člen, ki povezuje ljudi med seboj. Vsak narod prispeva k humaniteti: zgodovina človeštva prispeva, da pridejo do izraza pozitivne lastnosti. Življenje ima (kak) znan smoter = teleološki pogled.

k1. Vsi ti filozofi vidijo princip, ki se skozi zgodovino ohranja.

Hegel – duh prihaja k samozavesti (lahko preko velikih osebnosti) = *narod*.

Kant – stališče, da je vse, kar je narava pri bitju ustvarila nastalo zato, da se razvije v čim boljši obliki. Pri človeku: naj se razvije razum. Osvobajanje instinktov (v državi). Nastanek in razvoj *države* = pomembno za zgodovinopisje pri njem.

k2. Premostitev prepada med pristnostjo in nepristnostjo vira. To, kar zgodovina počne še danes.

Nibuhr (1776 – 1831) → sintetizira erudicijski pristop. Ukine dualizem erudicije in sintetično pisanje zgodovine. Delo: Zgodovina Rima.

Friedrich August Wolf: vpliva na Nibuhrja. Formuliral homersko vprašanje. Antiko hoče vrednotiti in spoznati za zgodovinsko obdobje. Izhodišče = tipično filološko. Klasična filologija se v 18. st. razvije predvsem na Nizozemskem. Wolf razvija hermenevtiko (metoda razlaganja Biblije). Od takrat naprej je Homer izrazito zgodovinski vir → homersko vprašanje; iskanje podatkov o družbi ..., do takrat pa je bil kot estetski objekt.

Tri vrste analize za antične tekste:

1. dramatična
2. besedna, filološka
3. zgodovinska

Ludvik Ranke (1795 – 1885) – velja za prvega znanstvenega zgodovinarja.

Kot reakcija na razsvetljenske norme se razvija **ROMANTIČNO ZGODOVINOPISJE** (1. desetletje 19. st.). deloma se opira na Herberta (pojem duha naroda) – vpliv na nemški narod. Beži v iracionalnost. Bistvena je domišljijaskost, mistika. Zgodovina postane ideal; v preteklosti je tisto, kar iščemo. (Nemci se obračajo na srednji vek). Pomembno je vživljanje v mit. Romantično zgodovinopisje poudarja literarni moment.

Romantična historiografija: človek je nespremenljiv, odvisnost od kraja in časa; izgine kritični duh; oblikuje smisel do zgodovinopisja.

Razvoj historične šole prava, ki prek duha naroda vpliva na zakonodajalca.

Ideja vživljanja – formuliral **Wilhelm Humboldt**.

Po nalogi zgodovinopisja formuliral zgodovinska stališča, poleg tega izpostavil metodološka stališča. Družbene znanosti ne morejo uporabljati istih metod kot naravoslovne.

Zgodovino mora s pomočjo kritične metode in vladajoče ideje povezati v logično celoto. Zato ne zadošča opis, ampak se mora vživeti v notranjost države in naroda tistega časa.

Vladajoče ideje:

Humboldt opazuje, da je francoska revolucija imela velik vpliv → za ta dogodek ne moremo brskati po preteklosti. Francoska revolucija je posledica idej razsvetljenskih historiografov (historiografskih idej?)

Ne sprašuje se, odkod te ideje. Zgodovinar lahko pride do idej, če proučuje historično realnost.